

FRANCISCI
INSVLANI PARI-
SIENSIS POEMATA.

H. J. n. 66.

(30)

PARISIIS.

Apud Ioannem Richerium, via Diui Ioannis
Lateranensis, sub signo Ar-
boris virescentis.

1576.

CVM PRIVILEGIO.

ORNATISSIMO VI-
RO IOANNI NEVIL-
leo Campilucino.

VM nuper Castricum in oppidum
tui (ornatissime Neuillee) Campilu-
cij vicinia nobilitatum venissem, iu-
ris ibi dicundi prouinciam mihi ab
illustrissimo Equite Thoma Balsa-
cio commissam auspicaturus, peractoque eo mu-
nere & domesticis rebus compositis, mihi aliquot
dies quasi oscitanti superessent, porrò ocium illud
mihi vacatio & dimissio senatus Parisiensis confir-
maret, id vel tantillum temporis ne periret, Musa-
rum secessui, & quæ prima animo se obtulit, contē-
plationi dedi. Cum igitur mihi singula animo per-
uaganti, sese nostri sæculi status adeò euidentissi-
mis argumentis & sanè minātibus & restantibus
ipsis astris communi quodam chasmate periclitans
fortè offerret: vt de eo quasi actum esse vel cecutiēs
videat, de alio & futuro seculo cogitare iamiam o-
pere precium esse visum est. Hæcque occasione pri-
mum in eam de futuro seculo meditationem velu-
ti raptim abreptus, tandem ab ea vix potui reuoca-
rier. Tum quod ea de re meditatio Christiana sit
mente dignissima, tum sanè his tempestatibus ap-

tissima: Quid enim per Deum immortalem in hoc rerum humanarum vniuerso hiato conuenientius, quàm ueluti iam exacto presenti seculo, animum de feliciore & futuro meditantem, atque citra has tempestates cōstitutum, supernaturali hac cōtēplatione recreare? Quid homini cōsultius esse possit, quàm præsens seculum corpori deficere cū sentiat, alterum quod instat, animo prælustrare & pre-ripere? Ita effectum est, vt huic thæmati auidissimè incubuerimus. Et si enim nobis importuna clientū caterua, & forensis strepitus, hæc otia perrarò permittit, si quando tamen permittit, & ab ipsius saxi plusquā Sisiphij volutatione, horulas aliquot suffurari contingit, id quò rarius fit, eò etiam ardētius amplectimur. Nam non solum eius meditationis campo spatari, & mentem fouere mihi non satisfuit, sed naçta occasione secessus & tranquillissimi & amenissimi tui Campilucij, ibidē hanc illac demorsis vnguibus peragrans, huius meditationis precipua capita, & quę inde emergere poterāt quęstiones, versibus donauit. Quo decurso stadio tamē ipsa quiescere Musa non potuit, quin ad calcem, aliquot epigrāmata, tanquā serioris quę præcedebat lectionis leuamen, adiiceret. Hos versus igitur ipso iure tuos, tanquam domi enatos tibi reposui, veritus ne herili in fundo enatum mihi vendicans, serui minus, quā deceat fidelis, nota inurerer, Vale
Luteciæ Cal. Ianuarij. 1576.

Tui obseruantiss. F. DE LISLE. *per arch.*

FRANCISCI INSVLA- NI PARISIENSIS

de statu futuri seculi

CARMEN.

Felix, quem præsens rerum communis hiatus,
Et cæli, & vitæ potuit monuisse secundæ.

*UIS status, & mundi facies, quæ de-
nique rerum*

*Forma adierit, postquàm fatalibus omnia
flammis*

*Corruerint, ipsùmque genus mortale
sepulchro*

*Condiderit suprema dies, quæ mentis, & huius
Corporis, excidium post hoc commune, futura
Sors & conditio, canimus. Procul este sophistæ,*

Et quisquis rigidis naturæ legibus audet

Talia metiri, vobis ignota canuntur,

Et naturali quæ sint præpostera normæ.

Fictitiósque ideò Musarum accersere cætus,

Materiam vatum, vel inania numina Phæbi,

Sacrum thema vetat: sed sed mihi (Christe) perennis

Phæbus eris, nostrúmque reget tua dextera plectrum.

Ergo ades, & quamvis audaci allabere capto,

A iij

Et seriem tanti dexter mihi pande laboris.

Postquam Adamus vetita decerpfit ab arbore fructus,

Atque Eua monitis, Cælique cupidine ductus,

Poma venenoso temeravit tristia morsu,

*Pœna & Protinus imperium crudele, nouamq; tyrannim
animæ & Mortis, & æternum caelesti est passus ab aula
corporis. Exilium: sic pœna duplex, pro crimine tanto*

Tunc fuit: at quoniam facinus, labesq; paterna

Hæc eadem fuerat dispersa in quemq; nepotum,

Hi simili pœna patris commissa luebant.

Quantacumque fores etenim pietate, nec unquam

A iusto obliquos egisses tramite gressus,

*Pœna a- Morte tamen postquam fuerat mens libera vinculis
nimæ. Corporis, à regnis caelestibus exul, inanes*

Sollicitasque domos inter cælumque, chaosque

Tartareum medias habitabat, & ætheris aula

Non euellendo præclusa adamante rigeat,

Unius ob culpam, delictaque prima parentis:

Nec scelus id quicquam poterat, nisi iusta piare

Victima, quam nec iam infelix Adameia proles,

Imo nec angelicæ poterant offerre cohortes:

Lucifer has etenim, scelus hanc temerauerat Adæ:

Mors solitum intereà ius exercebat in omnes,

Intereà Cæli cunctis erat inuia sedes.

Ipsemet ergo Deus sortem miseratus iniquam,

Fatalem proprio crucis aram sanguine tinxit.

Sicq; sub humana specie stipendia mortis

Perfoluens, Adam sobolem reuocauit ab ipso

Exilio, clausumq; prius reserauit Olympum.

*Incurata tamen pars altera vulneris Adæ
 Restabat, quamuis etenim iam sanguine iusto
 Oblita crux, animis ipsis reserasset Olympum,
 Corpora clausa tamen tumultis hinc libera nondùm
 Prorsus erant, sed adhuc aliqua de parte luebant
 Patris supplicium, nam mors id habebat in illa
 Iuris, ut æternum paterentur humata soporem:
 Atque ita perpetuò celesti sede carerent.
 Idem igitur Christus rutili sapientia patris,
 Indignum esse ratus (vel quod sic fata volebant)
 Corpus id humanum, æternæ quod mentis ut edem
 Æternam, à prima formarat origine mundi,
 Et cui particulam diuinæ infuderat auræ,
 Munere perfunctò nil præter putre cadauer,
 Et cinerem æternum post ultima fata manere,
 Idcirco statuit, rediuiui ut corporis huius,
 Atq; animæ sors æqua foret, foret æqua facultas:
 Ac veluti mentem, sic & quoquè corpus id ipsum,
 Imperiis addi cælestibus incrementum.*

*Ergo ubi Idumea tandiù tellure sepultus
 Delituit, quandiù Jonas in viscere Ceti,
 Tertio & illuxit Phæbus, rediuiuus ab imo
 Surrexit tumulo, ut (Christo nam quicquid inesse
 Credimus, id nobis est tandem aliquando futurum)
 Iure resurgendi quiuis potiatur eodem,
 Tenariæ ac postquàm calcarit limina portæ,
 In cinerem & macies longæua reduxerit artus,
 Hinc possit vitæ meliora ad iura reuerti.
 „Nam semel ut natura mori, tumultumq; subire,*

Quoad re
 surrectio-
 nem.

„Sic semel è tumuli fœtore resurgere Christus
 Humanis statuit, donum sed distulit illud,
 Tempus in id, quo quicquid habet cauus orbis, & ipse
 Quicquid vterq; Polus librat, purgabitur igni,
 Tempus in id, rebus quod cunctis meta futurum est.

Antichri-
 stus.

Quæ suprema dies, cum (heu lamentabile tempus)
 Adfuerit, Celiq; minæ, & fatalia signa,
 Quæ Deus extremis insurrectura diebus
 Præmonuit, fuerint exhausta, frequensq; cometa
 Cælos, & ferri, scelerumq; licentia terras
 Contuderit, flagrum vt commune, Deoq; iubente
 Ille hominum infestus diuini & nominis osor
 Orco corruerit, paulumq; resederit horror
 Tot cladum, & misero fuerit sors latior orbi:
 Fatali tum nocte Deus, Deus ille sereno
 Qui vultu, atq; habitu seruili aduenerat olim,
 Fronte idem tetrica iudex, vultuq; minaci,
 Cum tonitru ingenti, magnoque fragore polorum,
 Celitus adueniet terræ, qua Iosaphat ipsas
 Aerias nubes, Cælumq; cacumine lambens
 Porrigit umbrosas immensa in iugera valles.
 Iusto omnes illic examine libraturus.

Hunc veteres noctis venturum hac parte putarunt,
 Quo tem-
 pore. *Qua primogenitos, tibi quos Ægypte fouebas,*
 Sub duro Pharaone, manus diuina peremit.
Aduentanti igitur tum præuius Angelus ibit,
Ingenti clangore tubæ latè omnia terrens,
Corpora qui quotquot Nabatheo à clymate, & ortu
Persico, ad extremos quos occupat india fines,

Morte sepulta iacent, dirámq; experta sororum,
 Sæuitiam, vanis urnas iam Manibus implent,
 Hoc solo clangore tubæ simul omnia vitæ
 Restituet, superásq; potens reuocabit in auras:
 Atque ita quæq; suos iterùm mens induet artus.
 Nullusenim (lucis fuerit modò conscius huius,
 Spirarítque semel) supremo hoc iure carebit.
 Quinetiam primos vix edens embrio motus,
 Quique vteri vinclis nondùm est egressus in auras,
 Sed nece, materna fuerit præuentus in aluo,
 Non secùs ac senio qui iam periere, resurget.
 Nil réfert, natúsne puer sit, necnè, sed utrùm
 Spireset, & inceptos an iam mens occupet artus.
 Contrà etiàm hæc eadem cum primùm inflata tonarit
 Buccina, quicquid adhuc hominum spirabit, & ipso
 Orbe superstes erit, communi protinus vnà
 Corruet exitio, momento & prorsus eodem,
 Vnà cum reliquis rediuiua cadauera sumet:
 Sicq; simul liquidum rapiemur in aera cuncti,
 Vltima præteritæ subituri examina vitæ.

Etiam nō
 editi mo-
 do spira-
 rint resur-
 recturi.

Illi igitur primùm qui tanta ediscere gestit,
 , Inconcussa fides maneat, non morte resolui,
 , Esse sed ingenium post vltima fata superstes,
 , Nempè vel in pœnam, vel calica munera viuax.
 Nam quid ego? si barbaries hoc Ethnica, sacris
 Præceptis etiam nullis imbuta, Déique
 Nescia, nèc quidquam præter mortalia spirans,
 Sed proprij igniculo sensus, & tramite solo
 Naturæ perducta, ratum id sperarit, & arctè

Crediderit, quid nos, quibus est sacra pagina testis?
 Sed nec ei prædicta hominis paradoxa renati
 Sint austera nimis, dubitæ tue extincta renasci,
 Libera & an mentes reuocari in corpora possint,
 Nec naturali secum hæc examine verset.

„Christicolæ neq; enim naturæ astringimur ullis
 „Legibus, at quidquid fidei sacra dogmata, quidquid
 „Sancta Sophia canit, remorati indagine nulla,
 Idnè queant vires naturæ, necnè, sequendum est:
 Nam sacra ad hanc normam reuocas si iussa, Deiq;
 Si naturali trutinæ dogmata lance,
 Numina quid demum censes? quid posse fateris?
 „Supra naturam Deus est. Qui, funditus & si
 Is mentis reditus defuncta in corpora, pugnet
 Naturæ, tamèn edicto quod tempora nulla,
 Nullaq; vis fati soluat, sancit, ab imo
 Sarcophago, & diræ calcato à limine mortis,
 Hanc iterum in lucem nos tandem aliquandò reuerti,
 Idq; quod induerat, sibi quemq; resumere corpus.

At non quale tamèn quidam effinxere sophistæ,
 Quorum alij hoc corpus rediuiuis esse futurum
 Aerium efingunt, alij fantasmate quodam

Quali cor
pore.

Compositum, & vanæ nil præter imaginis umbram
 Vanā prorsus habens: quis enim mentem ambigit, artus
 Quos prius induerat, dum auras carpebat, eosdem
 Esse resumpturam? nam qui cecidere, cadentque,
 Tunc cum è visceribus terræ, tumultisq; resurgent,
 Prorsus erunt tales, qualis dum vita manebat
 Quisq; fuit, vel erat iuuenili ætate futurus,

Idmodò si tempus contingere fata dedissent.

*Corporea molis sed cùm mensura subindè
Unicuiq; eadem non sit iuuenilibus annis,
Certè eadem nec erit posthàc, quinimo necesse est,
Dispare mensura corpus sibi quìsq; resumat,
Dissimili & forma, cùm eadem non omnibus insit,
Sed quæ cuiq; fuit, vel quam, si longius æuum
Produxisset, erat sumpturus, forma manebit:
Dempta labe tamèn, neque enim si forsitan vllum
Loripedem ediderit partu natura sinistro,
Corporis aut alia labe hunc fortuna notarit,
Clausus is, aut alia mutilatus parte resurget.
Ni vitia hæc aliqua forsàn contraxerit olim
Martyrij specie, quæ tum incorrecta manebunt,
Vt sint præteriti monumenta æterna triumphi.
Cætera quæq; Dei manus emendabit, & ipsa
Iustæ restituet surgèntia corpora formæ.
Sicq; humana suos moles còalescet in artus,
Partis vt alterius, pars adiuvet altera, formam,
Inq; vicem partes cunctæ sibi mutua tradant,
Auxilia, & maior breuiorem tibia penset.*

Quanto.

Qua for-
ma.

*Ac veluti figulus renouans opus igne liquatum,
Si quod turgidius fuerit latus, huncce tumorem
In totum dispargit opus, leuioráq; pensat,
Membra, nihil curans quas partes partibus addat,
Dummodo tandem operis cæpti membra integra reddat.
Sic Deus è tumultis humana cadauera vitæ
Restituens, nihili curabit, an unguibus ungues,
An nè latus lateri reddatur, dummodò corpus*

FRANCISCI INSVLANI

Vt fuit, aut potius prout debuit esse, resurgat.

*Sic igitur tandem reparatis artubus, omne
Hoc genus humanum pallescens ante tribunal
Sistetur, quònamque sui sententia vergat
Expectans, trepidum Christi pendebit ab ore,
Quoslibet ad nutus, & singula verba Tonantis
Horrescens, de se quasi semper iura daturi.
Frustrà ibi praterita voluentur tadia vita,
Et frustrà duplices tendentur ad æthera palma:
Non exorando stabunt adamante reuincta
Fata, nec ullius poterunt precis arte moueri.*

Quorsum iam beatis
aut dam-
natis secū
dum iudi-
cium. *Sed quia corporeis ubi mens est libera vinculis,
Protinus aut cælo Deus hanc, aut destinat Orco,
Atque ita iudicium iam tum subiisse videri
Possit, fortè aliquis mirabitur, altera quorsum
Iudicij species: Nàm si his, quos abstulit hora
Praterita, his si, quos hodierna, & crastina tollet,
Quo puncto exciderint hac vita, prorsus eodem
Aut sceleris pretium, aut virtutis adorea certa est,
Æquis erit, quem post prima hæc examina Christus
Iudicet, aut cum iam miseri patiantur Auernum
Diuiniq; alij certi sint luminis, equid
Adiicere his laudis, miserisue infligere pænã
Iudicium id posset? sed nè hunc ea cura fatiget
Vlteriùs, patrum quæ sit sententia, discat.*

*Particulare quidè sibi mens, ut deserit artus,
Iudicium assumit, post hoc tamen altera restat
Iudicij voluenda dies, horrenda vel ipsis
Cetibus Angelicis æquè, mortalibus æquè.*

*Quæ mortale genus priuatim iámque priori
 Iudicio expensum, generali examine rursus
 Expendat, quæ cuncta palàm reſerata pateſcant.
 Quæ ſi non alios habeat, ſed prorsus eosdem,
 Quos habuit cenſura prior, quæ iám omnibus illis,
 Aut Erebum, calúmne, prout meruere, rependit:
 Non tamèn incassum, fruſtráq; idcirco futuram
 Credas, ingeminat tormenta illata ſceleſtis,
 Acceſſúque nouo pœnarum exaggerat illis
 Angores ſolitos, veluti ignes ignibus addens.
 Contra etiám inſolitos felicibus addit honores,
 Laude quaſi laudem cumulans, profertque priores
 Letitiæ metas, perfectá vt gaudia conſtent.
 Nam neque Sydereæ qui nunc eſt incola ſe dis,
 Perfecta Cæli potitur mercede, nec alter,
 Quem ſclerum moles ſtygio peſſumdedit Orco,
 Torquetur, quantum iam vita impura meretur:
 Neuter adhuc prorsusue miſer, prorsusue beatus.
 Cælicolis etenim perfecta ad gaudia, reſtat
 Corporis huius honos, requièsque æterna, ſceleſtis
 Corporis eiſdem noua crux, & flamma perennis:
 Quæ duo communi cenſura agitanda ſuperſunt.*

*Ergo iuſtitia ſolium implacabile Chriſtus
 Conſcendet tandem, cunctisq; in iura vocatis,
 Inſontes dextra ſtatuet, ſontesque ſiniſtra.
 Protinùs & læua diuini parte theatri
 Qui ſtabunt, magno lemurum comitate tumultu,
 Præcipites tenebroſa ruent in tartara, vitæ
 Præteritæ pœnas æterno ardore daturi,*

Adiectio
 triumph
 aut pœnæ
 corporis.

Iudicij
 ſtatus.

*Vt quemq; meritum censura ea norma notarit.
 Nam veluti haud omnes aequali crimine diuos
 Irritant, aliúsq; alio sceleratiús æuam
 Exequitur, sic non cunctos æqualis, & una
 Pœna manet, crimen sed vt ipsum exposcit, eandem
 Aggerat, aut minuit, noxaq; hanc Iuppiter æquat.
 Hac scelerum merces. At dextra parte locatis
 Vultum hilarem pandet, verbisq; vtetur amicis.*

*Grex selecte, mei iam pridem nominis ergo
 Mille per æumnas, & mille pericula verse,
 Præteritos vitæ iam iam obliuiscere casus,
 His hac summa dies: primæua ab origine mundi
 Destinata tuæ pietati præmia, tandem
 Posside, & eternæ meritos cape sedis honores.
 Hæc ubi fatus erit: secum super astra beatos
 Euehet, & summo conciuēs addet Olympo.
 Diuerso sed quemq; gradu: diuersus iniquis
 Vt labor est, diuersa piis ita præmia cedent.*

Multe mæ
 fiones &c

*Quo propiús Christi vestigia quisq; sequutus
 Hactenus est, idem tantò sublimior inter
 Cælicolas ipsos, post vltima fata futurus.*

*Sed, quia præteriti gratum est meminisse laboris,
 Temporis exacti memores fore credimus illos,
 Quos ipsa Empireo donauerit æthere virtus.
 Contra etiam infelix scelerum memor usque suorum
 Semper erit, primus sibi met sit vt ipse dolori.
 Nam nihil est pœnæ, miserum quod acerbius angat,
 Quàm mens ipsa sibi scelarata conscia vitæ:
 Scilicet assiduīs cruciatibus intima rodit*

Pectora, nam quoquò se verterit impius, illic
 Pallida semper adest, modò vitæ turpiter actæ
 Horrorem, modò cœlestis quam fecit honoris
 Iacturam obiiciens oculis, his deniq; nullam
 Quos semel inuasit, prorsus sinit esse quietem.
 Atq; ita inexpertum nil mens diuina relinquet,
 Quo iustis accrescat honos, & pœna scelestis.

Pœna dā-
 ni & pœ-
 na sensus.

Intereà hæc flammæ, quas prima ab origine rerum
 Vaticinatus Adam fuerat, quâsq; hætenus orbi
 In vitia, ipse Deus vergenti est saepe minatus,
 Iure suo vtentur, mōxq; omnia clymata mundi
 Inuadent, hæc non tamèn absumptura, sed ipsum
 Vt cœlum, & terras, elementâq; cætera purgent.
 Nam nèc ità hæc mundi moles ardebit, vt illi
 Exiguos præter cineres nihil inde supersit.
 Sola superficies rerum, frōnsq; extera cœli,
 Et telluris erit fatali obnoxia flammæ.

De vtro-
 que exci-
 tio pro-
 phetauit
 Adamus.

Cœlū &
 terra trā-
 sibūt, for-
 ma non
 essentia.

Præcipuum at corpus, rerūmq; essentia, quamuis
 Conscia principij sibi sint, æterna manebunt:
 Quæ nulla illuies, & nulla incendia soluant.
 Atq; ità duntaxat veluti renouatio vultus
 Naturalis erit: valeat quiscuis nihil extrà
 Limina naturæ statuens, æterna negauit,
 Principium quæcunq; semel sortita fuissent.

Pythag.

Si quid fortè contra Patrum sensa fuerit, in-
 fectum, indictumque esto.

EIVSDEM FRANCHI- SCI INSVLANI

EPIGRAMMATA.

D. IOANNI NEVILLEO

Campilucino.

MEnè etiam *Musas, & cetera ludicra Phœbi*
Oblitum, cuiusque lyram squalore, sitúque
Marcentem, innumeris iam velat aranea telis,
Menè tot obsessum ciuilibus undiq; curis,
Cuique fori strepitus dudum interdixit auenam,
In studia hæc à me tandiu intermissa reuolues?

Jámque senescenti potiora silentia Musæ
NEVILLEE, *forent, quàm rauco murmure risum*
Nunc rursus mouisse sui, tamen ipsa pudori
Prætulit officium, & propriæ plus prodiga fama,
Quàm fidei, illius quouis discrimine mauult
Vocalem fecisse, huius quàm vulnere mutam
Continuisse chelym, nam non est nescia, quantum
Inferiore loco, dia hæc certamina tentet.

Miles at ut longa, qui iam torpedine Martem,
Armàque dedidicit, tamen is si classica forsan
Audiit, ad veteres galeas antiquaque signa,
Jámque decem lustris clauo suspensa, recurrit,
Et sese accingit, quæ vix bene sustinet, armis:
Quod si nil profit, ceptisque audacibus obstet
Debilitas, saltem generosi pictoris olim

Dat specimen

Dat specimen, patriúmque aliis testatur amorem.
 Sic etiam quamvis ea desuetudo palestræ
 Aoniæ, senium mihi quoddam induxerit artis,
 Annosaque fori ferrugine pecten hebescat.
 Cum tua fama tamen, quæ (Campilucice) toto
 Orbe palestritam tantum te iactat arenæ
 Phæbeæ, reliquos vates ut tessara quædam
 Inuitet, sequar, ipse sequar: Quod si mihi plectrum
 Exhibuisse minus tersum contingat, ut hercle
 Contigit, at saltem exhibuisse iuvabit amicum.
 Hoc fuerit fidi monumentum pectoris, illud
 Crimen erit sorti, quæ me hoc malè fausta forensi
 Pistrino, obnixè vincloque tenace moratur,
 Oblitum Musas, & cætera ludicra Phæbi.

IN DETRACTOREM.

Carmen Apollineæ quod nos appendimus ædi,
 Esse quoque appensum scimus & invidiæ:
 Ecquis enim nisi mentis inops, contingere quod non
 Meonidæ potuit, spondeat ipse sibi?
 Nil ergo incursus in viscera nostra recuso,
 Id demum hac liceat dummodo lege tibi:
 Ut si quæ (potes ut passim) vitiosa notaris,
 Precocis nimium carminis erubeam:
 Tu quoque & erubeas, hæc si dum nostra laceffis,
 Aut nulla, aut forsitan non meliora facis.

FRANCISCI INSVLANI
DE GALLICO TVMVLTV.

VIndicis ira Dei est, quod nos ciuile vocamus
Bellum, illo soliti prætendere nomine culpas
Communes, frūstrāq; ideo nunc millite, nunc &
Indūciis, & nunc Vltrò, citroq; petitis
Obsidibus, pacem spondes tibi Gallia, vita
Ni meliore, ipso certans cum Numine, pacem
Auellas, tua quam impietas adamante reuinxit.

IO. TYRMEO IN SENATV
PARISIENSI PATRONO, ALIÒ
migrare destinanti.

HÆC nostri (Tyrmae) fori subsellia, quorum
Vix te auditorem tertia luna videt,
Sunt ea virtutis cunabula prima, profectum
A quibus est rari Gallia quicquid habet:
Unde sit ad fasces, regnūq; accessus habenas,
Unde eris & solo deniq; Rege minor:
Et quibus oblitis, superest tibi more ferarum,
Ignotum ignota consenuisse domo.
Hocne vides, aliòq; tamen potes improbe vela
Vertere, tantilli temporis impatiens?
Quin age, cum fatis & iniquo tempore constans
Decerta, magno magna labore patent:
Et caue, ne natum tanta ad fastigia nomen,
Quòdq; Dij spondent, tu tibi præripias:
Cúmq; nihil possis alij inuidisse, secundus
Qui nulli es, caue sis inuidus ipse tui.

DE QVORVNDAM INITIA-
TIONE AD GALLICOS MA-
gistratus.

NOx ingens scelerum, qua tot labentibus annis
Inuisi obruimur, serpsit unde, rogas?
Nullum iter ad fasces, nisi quod periuria pandant,
Ipso execreris limine nî Superos.
Orato veteres fecerunt ab Foue, Galli
Explauso faciunt ab Foue principium.

IVLIO MAXIMO LVRETIANO.

SI tibi quâ surgit, mihi quâ sol occidit, essent
Sedes, & longis erroribus usq; viarum,
Te mihi, meq; tibi, sors inuida diuisisset:
Ipse tamen cum sors socios quasi fecerit, ut qui
Unanimes eadem sectemur. Apollinis arma,
Certè aliquod studij communis pignus, utrinq;
Sollicito cursu deferret epistola, sic quos
Dissociasset iter, sociarent cura, fidésq;
Non tantum inuidit fortuna, sed æmula nostri
Ipse sodalitij, nos vrbe eduxit eadem,
Eductos rursus nos vrbe inclusit eadem:
Deinde adiecta etiam tanta est vicinia, ut alter
Occursu alterius passim obtrudatur & ultrò.
His super accessit (longè heu licet impare cursu)
Attamen accessit studium commune camenæ.

FRANCISCI INSVLANI

*Sunt utrinque tamen vesana silentia, quæ vix
 Ignoto ignotus ferat hospes ab hospite, sic qui
 Vel procul absentes animis cõiremus utrinq;
 Præsentes iûdem oblato vilescimus usu,
 Utrûnq; intereà multum damnante Thalia.
 Ut quæ hac barbariè & muta ferrugine hebescat,
 Nominis & forsân posthac utriq; futuri
 Tantundem faciat iacturam, ipsosq; nepotes
 Mille elegis, quæ nostra darent commercia, fraudet.*

*Ergo age, Phæbeo hæc ingrata silentia cantu
 Rumpamus, liceat iam dextris iungere dextras,
 Quòq; pares animi, par Musæ cura vocavit,
 Quæq; his accessit vicinia tanta, sequamur.
 Ut quantum Phæbi studia hæc communia possint
 Ad fidem & officium commune, hæc, serior ætas,
 Venturûq; habeant monumenta æterna Nepotes.*

IN MALEDICVM.

*C*Episti Insuleum petulanti incessere lingua,
 Perge precor, stolido laudariæ ore verebar.

IN CLAVDIVM HYBLAM.

*N*ulla tibi ars questum, census nulla Hybla Calæda
 Nec referunt, unquam nec retulere tibi.
 Ædibus ast Hyblæ nil cultius, edibus Hyblæ,
 Marmore nulla nitet nobiliore domus:
 Sesquipedale tibi spatium vix restat agelli,
 Messi nulla tamen horrea sufficiunt.

Vicini inuidulo mirantur tanta susurro,
 Omniaq; hinc de te compita murmur habent.
 Imputat ille tibi positos in fœnore nummos,
 Niti te magica somniat alter ope,
 Illi suspicio furti est: Sic quilibet in te
 Quod sibi pro cerebro fingere possit, habet,
 O coniectores stupidos, non cernitis Hyblam
 Formosæ informem coniugis esse virum?

AD M. PIGNERIVM LVTETIA-
 NÆ MILITIÆ PRÆFECTVM.

Parrisia vrbs tantis iampridem incursibus acta,
 Tutelæ sese credidit illa tuæ.
 Jure igitur te ex tot delegit millibus vnum,
 Singula qui de tot millibus, vnus habes.
 Militia est duplex: prima est quæ Palladis arma,
 Altera quæ Martem conscia cædis habet.
 Alterutram sperasse sat est, vtramq; licere,
 Creditur humanis viribus impar onus.
 In te vtramq; tamen cumularunt numina, vix vt
 Te nè magis deceant illa, vel illa, scias.
 Ni quod (celesti mente in perfectius ultrò
 Inclinate) magis Palladis arma placent.
 Sic tibi cum reliquis Mars est communis, at ipsa
 Priuato cedit iure Minerua tibi.
 Ille, nisi horrendum sibi fuso à sanguine quærat
 Nomen, nil à quo nobilitetur habet,
 Ille lacertorum vi nititur, hæc sacra cum sit,
 Sic etiam sacræ est non nisi mentis opus.

FRANCISCI INSVLANI

*Militia hæc ideo, digno se nomine, prima
Semper apud veteres, illa secunda fuit:
Ut tu igitur primam, reliqui coluere secundam,
Sic erit illorum fama, secunda tuæ.*

IN OBITVM PETRI EBORÆ.

*M*agno Eboræ tellus humilis vilescere cæpit:
Cælum igitur, qui nil animo cælestia præter
Spirabat, petiit, tanta mortalibus ipsis
Factura, quanto Cælestibus incremento.

DE PORTV GRATIÆ

R E C E P T O.

*V*T Lupa iam triduò præda sitibunda, famisq;
Impatiens, si tum pastores forsitan ipsos
Rixari, inq; uicem propriis contendere pēddis
Eminùs aspiciat, iam iam velocior Euro,
Per vada, per sylvas, per sentes aduolat, ut dum
Pastoresq; canesq;, simul rixæ occupat ardor,
Incustodito pedetentim irrepāt ouili.

*Anglia sic Gallos sibi bella interna gerentes,
Difficile externis iam posse intendere rebus
Ut sensit, subito obiectum præteruolat æquor,
Ciuisisq; chaos media inter murmura, furtim
Intulit hucce pedem, nostroq; in littore portum,
Gratia cui nomen, vi magna inuadit, & inde
Ciuibus expulsis, ignoto milite complet.*

*At veterum quamuis Gallorum ea mascula virtus
Semisepulta foret ciuili hac clade, sibiq;
Hinc multum attritas sentiret Gallia vires,
Attamen erigitur, dextrámq; recentibus armis*

*Sauciam adhuc, audax iterum armis admouet, & mox.
Iniusta è præda prædones expulit Anglos.*

*Liligerum iam disce igitur diadema vereri,
Nec vano ulterius regni huius nomine (vobis
Somnia quod iandiù despondent,) Angle tumescas.*

COLLATIO POLLVCIS ET CA-
STORIS CVM CÆSARE PIT-
tico & F. Insulano.

AD EVNDEM PITTICVM.

F*Abula Tyndaridûm iam tot licet edita sæclis,
Venturi inter nos fœderis umbra fuit.*

*Nam velut una parens, & idem genus obtigit illis:
Urbs eadem nobis cessit, idemq; solum.*

*Quamvis una parens, tamen ouo dispare nati,
Sic urbs una, tamen dispar vtriq; genus.*

*Æqua fides iunxit studiis æqualibus illos,
Nos eadem & Latia cura Poesis habet:*

*Alterno è tenebris tolluntur in astra regressu,
Alter & alterius sydera poscit ope:*

*Nos quoq; cum socio Musæ exercemur honore,
Tollimus è tenebris mutuò in astra caput,*

*Nosq; quasi in cœlum, famæ pernicibus alis,
Desidia è mediis faucibus erigimus.*

*His cœlum commune quidè est: tamen omnis, ab uno
Polluce, officij gratia prorsus erat.*

*In quo & conuenimus, si te (ut quodam omine præfert
Nomen) Pollucem, Castora me facias.*

*Ergò vel à prima nascentis origine Musæ,
Cùmque Heliconis adhuc stemmata nulla forent,*

FRANCISCI INSVLANI
*Sic Phæbo fuimus cura, ut multum ante futura
Pittici & Insulei fœdera præcinerit.*

AD PAULAM.

*SI te forte rogem, tum mentio protinus à te
Intempestivæ virginitatis erit:
Hancce venustatis caput ærumnosa docebis,
Virtutum hanc facies rursus & ipsa caput:
Deniq; quidquid ages, vdo tibi semper in ore
Unius vnus erit virginitatis honos.
Ergò quod tantum caput est, te iudice, curuo
Ipse genu, & supplex offero (Paula) tibi:
Virginitatis vt est nostræ votum excipe, vel tot
Desine de vana virginitate loqui.*

AD PAVLVM CASTREVVM.

*VNde fit, vt quamvis prima ad subsellia primùm
Frruere, in votis sit tibi præcipuum,
Atq; illinc graphicè nutu, gestuq; patronum
Effingas, quantum Nestora nec Tymele:
Summa sede tamen tot iam labentibus annis
Conspicius, mutus pisce magis sileas.
An quia plus compressa foro, Demosthenis instar,
Lingua tibi, quàm vel concio lingua ferat.
Anne foro vt sophiam misceres, Pythagoristes
Patronus fieri more nouo placeat.
An quia iam pridem mutire assueueris illo
Vsu, quo tibi sunt multa tacenda domi.
Sed quidquid*

*Sed quidquid causæ est, causas quæ auerterit, & te
Fecerit elinguem, noxia, Paule, foro est.
Nam, quibus interdum recreari cætera posset
Turba Patronorum, sustulit illa modos.*

AD I. BONEFONIVM.

*Q*uæ parcè reliquis contingunt singula, sic iàm
In te unum faciles cumularunt omnia Diui,
Munerum vt ipsa tibi pleno data copia cornu,
Materiam vlteriùs pro te pia vota ferendi
Pregripiat nobis: Si Dîj nihil ergo iuuare
Plus possint, precibûsq; occasio nulla supersit:
Te (Phæbe) hoc saltem fœlice precabimur anni
Auspicio, vt si nil prodesse, nec addere possis,
Ne saltem noceas, tótq; vno in corpore dotes,
Tantâq; ne vixdùm inueni fastigia laudis
Inuideas, Phæbóq; parem (si longior ætas
Captas permittat cum corpore crescere dotes)
Maturè discas posthàc aliquando futurum.

SYLVIO PVBLICOLÆ

ALCMISTÆ.

*D*um medias inter prunas, mediúmq; caminum
Sulfur olens, ipsaq; foci fuligine semper
Sordidus, atque tuis impellens follibus auram,
Quod natura vetat, vesana enittiteris arte

D

FRANCISCI INSVLANI

*Publicola, & prunas tibi speras vertere in aurum:
Haudequidè prunas, ars vana ut spondet, in aurum,
Ast aurum, in prunas sors te dignissima vertit.*

ANT. VRSINO.

*Impridem placida redimiti tempora lauro
Scripsimus, at iam fit dispare Musa sono.
Dextra notat chartam, sauis notat altera vultum
Vnguibus, & versus inficit ipse cruor:
Et quia non tantum satis expiat una dolorem,
Sæpe habet in vulnus leua sororis opem.
Sæpe manu impatiens calamum dolor excutit, ut tùm
In caput, in lacerum pectus utraq; ruant.
En misera est vale supremum dicentis imago,
En quàm ferali carmine plectra gemant.
Sed quoniam ad titulos, insigne & nomen Auorum,
Et fratrum æquandis laudibus, hæc iter est,
Jam nihil vltius queror, hac idea futuri
Nominis, hunc luctum tristitiámq; leuat.
I felix igitur, cursum tibi fata secudent,
Præsentem mihi te, me tibi reddat amor.*

AD RÆNATVM SCATIVM.

*SI tibi fata darent iterum (Renate) renasci,
Corporis & vitium labor emendare secundus,
Atq; alia editio posset, maiuscula paulò
Singula queq; tibi contingere membra precarer:*

*At quoniam id natura vetat, nec iniustio labis,
 Quam semel hac affert, vlla est medicabilis arte,
 Jam precor ut saltem quantò tibi corpus id ipsum
 Est equo breuius, tanto tibi mentula crescat,
 Quòdque deest reliquis membris referatur in illam,
 Longaq; sic paruum compenset mentula corpus.*

*Quod si contigerit, nunquam Renate carebis
 Vndè Luteciâcis, renouati hoc limine Jani,
 Xenia des, etiam plusquam mellita, puellis.*

IN RVFVM.

M*ultos Roma tulit, sua qui, (ô felicior ætas)
 Scripta verecundè edentes, aliena libenter,
 Candidè & exciperent: multos quoque Gallia, sed qui
 Ut pisces sileant, & qui scribentibus iudem
 More canum tamen oblatrent. Pugnatur iniquo
 Marte, palestritum nî fiat utrinque periculo
 Communi, ni sors impendat equa duobus.
 Normæ nostra tuæ qui subiicis, Ede, vicissim
 Quæ nostræ quoque subiaceant, Quodsim licet, ergo
 Jam sileas, mutum seruet pudor, antea fecit
 Quem stupor elinguem, Téque ipsa silentia, solis
 Quæis potes, incauto commendent Ruse popello.*

PETRO TAMYSIO.

T*Vnè, qui mihi gratior sereno
 Es die, & sine quo perosus idem*

FRANCISCI INSULANI

*Est dies, aliò migrabis? & me
Aspectu hoc viduum (ferox) relinques,
Quo stat, & sine quo cadit vicissim,
Id quidquid superest mihi dierum?*

*■heu id consilij genus proteruum
Exuas penitus, vel Insulani
Sin tui miseret subindè, saltem
Hoc tantisper adhuc iter moreris,
Donec quem miserè fuga, tuòq;
Excessu impius enecas, eundem
Extremo pius inferas sepulchro.*

AD CANDIDULAM.

*Non quòd (Candidula) impudens es, at quòd
Imprudens, queritur Maritus, & te
Vulgi saepe monet procacis aures
Vitandas, minui inde pertimescens,
Tuo quem pareres labore censum.*

*Aures atq; oculos, minora membra,
Mirum est herclè tibi virum timere
Clunes, inguina, mentulasq; longè
Maiora, atq; etiam furore quodam
Teli quæ speciem ferant minacis,
Non solum nihili timere, at illa
Censere intrepidè domi fouenda.
Virum ô Magnanimum, domesticaque
Mirè sollicitum eruditionis.*

IN P. OPELLVM EX
ÆLIANO.

*S*umptibus immensis ventri sua munia curas,
Immensis idem sumptibus ædificas.
Vis quid agis, dicam? ut semper victurus Opelle
Ædificas, semper ut moriturus edis.

IN DETRACTOREM.

*S*cripsimus hæc, fessum ut curis quandòq; parentem
Oblectent, non ad nominis aucupium.
Importuno igitur risu confundere risum,
Si nata ad risum riseris ipse, foret.
Edita cur igitur? dices: ut nempè supersit,
Me delectato, quod tibi displiceat.

D ij

EXTRACT DV
Privilege.

PAR grace & privilege du Roy, Il est permis à Iean Richer maître Imprimeur, demeurant à Paris, d'imprimer ou faire Imprimer, vn petit liure intitulé *Francisci Insulani Parisiensis Poemata*. Et defences à tous autres Libraires & Imprimeurs d'imprimer, ou faire imprimer, vendre, ou distribuer ledict liure, iusques au temps & terme de trois ans, à commencer du iour & date que ledit liure aura esté acheué d'Imprimer, sur peine de confiscation dudit liure, & d'amende arbitraire, comme plus à plain est contenu esdictes lettres du Privilege. Donnée à Paris, le 27. de Ianuier. 1576.

Signé

DE-VILLEMONTÉE.

